

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ในการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนเทศบาลเมืองมหาสารคาม ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษาและผู้ให้ข้อมูล
2. ขั้นตอนในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า
3. เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาและผู้ให้ข้อมูล

1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษา จำนวน 14 คน ประกอบด้วย ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระที่ 2 งานอาชีพ ใน โรงเรียนเทศบาลสังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมหาสารคามทั้ง 7 โรงเรียน โรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วย

1.1 โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร	จำนวน 2 คน
1.2 โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา	จำนวน 2 คน
1.3 โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางใย	จำนวน 2 คน
1.4 โรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา	จำนวน 2 คน
1.5 โรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี	จำนวน 2 คน
1.6 โรงเรียนเทศบาลบ้านค้อ	จำนวน 2 คน
1.7 โรงเรียนเทศบาลบ้านแมค	จำนวน 2 คน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 9 คน ประกอบด้วย

- 2.1 ผู้บริหาร โรงเรียนเทศบาลทั้ง 7 แห่ง จำนวน 7 คน

ประกอบด้วย

2.1 โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร	จำนวน 1 คน
2.2 โรงเรียนเทศบาลศรีสวัสดิ์วิทยา	จำนวน 1 คน
2.3 โรงเรียนเทศบาลบ้านส่องนางใย	จำนวน 1 คน

2.4 โรงเรียนเทศบาลสามัคคีวิทยา	จำนวน 1 คน
2.5 โรงเรียนเทศบาลโพธิ์ศรี	จำนวน 1 คน
2.6 โรงเรียนเทศบาลบ้านค้อ	จำนวน 1 คน
2.7 โรงเรียนเทศบาลบ้านแมค	จำนวน 1 คน
2.2 ตัวแทนกลุ่มอาชีพ	จำนวน 2 คน

ขั้นตอนในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนของกระบวนการทำงานที่เป็นวงจรการวิจัยแบบขดลวดตามแนวคิดของเคมมิส และแม็กแท็กการ์ด เพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยดำเนินการ 2 วงรอบ ซึ่งแต่ละวงรอบมีขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญ 4 ขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1. การวางแผน (Plan)

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการประสานงานผู้ที่จะร่วมวิจัย แต่งตั้งเป็นคณะทำงานร่วมกัน ประชุมกลุ่มผู้ร่วมศึกษา เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน การดำเนินงาน พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน พร้อมทั้งกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการพัฒนาตามกรอบการศึกษา และกำหนด กลยุทธ์ หรือยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการ (action plan) โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ การสนทนากลุ่ม และการอภิปรายกลุ่มแบบเจาะจง (focus groups discussion) ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

1.1 สภาพปัจจุบัน การดำเนินงาน และปัญหาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ผู้วิจัยใช้เทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

1.3 การระดมความเห็น และวิเคราะห์แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อนำไปสู่การเลือกแหล่งเรียนรู้ในชุมชน 1 แห่ง ที่เหมาะสมในการพัฒนา

1.4 การระดมความเห็นในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

1.5 วางแผนปฏิบัติการ ซึ่งต้องปฏิบัติตามกิจกรรม ดังนี้

กิจกรรม	เป้าหมาย / กิจกรรม	ระยะเวลา ในการ ดำเนินการ	ผู้เกี่ยวข้อง กับการ ดำเนินการ	วิธีเก็บรวบรวม ข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูล
1. การประชุมเชิง ปฏิบัติการ - ระดมความเห็น เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ วิเคราะห์ และพัฒนาแหล่งเรียนรู้	เพื่อให้ผู้ร่วมระดมความเห็น แลกเปลี่ยนแนวคิดเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิเคราะห์ และพัฒนาแหล่งเรียนรู้		กลุ่มผู้ร่วม ศึกษา	- สังเกต - แสดงความเห็น - การสรุป	แบบสังเกต	กลุ่มผู้ร่วม ศึกษา
2. การระดมความ ร่วมใจ	เพื่อระดมทรัพยากรในชุมชน พัฒนา แหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อจัดการเรียน การสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้และ เทคโนโลยี ด้านงานอาชีพ		กลุ่มผู้ร่วม ศึกษา	- สังเกต - การประเมิน	แบบสังเกต	กลุ่มผู้ร่วม ศึกษา

กิจกรรม	เป้าหมาย / กิจกรรม	ระยะเวลา ในการ ดำเนินการ	ผู้เกี่ยวข้อง กับการ ดำเนินการ	วิธีเก็บรวบรวม ข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูล
3. พัฒนารูปแบบการใช้ แหล่งเรียนรู้ - การพัฒนารูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้	เพื่อพัฒนารูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้ ในชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอน เพื่อนเทศ และติดตามการใช้แหล่ง เรียนรู้ในชุมชนในการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนจากรูปแบบที่พัฒนา		กลุ่มผู้ร่วม ศึกษา กลุ่มอาชีพ	- สังเกต - การประเมิน	แบบสังเกต แบบสอบถาม แบบประเมิน	กลุ่มผู้ร่วม ศึกษา กลุ่มอาชีพ
4. สรุปประเมินผล - ประเมินผลการใช้แหล่ง เรียนรู้ในชุมชน	เพื่อประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ใน ชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอน		กลุ่มผู้ร่วม ศึกษา	- สังเกต - การประเมิน - การสังเกต ความเห็น	แบบสังเกต แบบประเมิน แบบสอบถาม	กลุ่มผู้ร่วม ศึกษา

2. การปฏิบัติ (action)

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ

2.2 การระดมสมอง

2.3 การระดมความร่วมมือ

2.4 การนิเทศติดตามประเมินผล

3. การสังเกต (observation)

3.1 การเก็บข้อมูลจากการปฏิบัติ (Action) อย่างละเอียดและครอบคลุมทุกด้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ซึ่งดำเนินการดังนี้

3.1.1 การรวบรวมข้อมูลจากการระดมความเห็น โดยใช้แบบสอบถามแบบสังเกต

3.1.2 การรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยใช้แบบสอบถาม แบบสังเกต แบบประเมิน

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รวบรวมมา โดยการนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงคุณภาพที่ได้จากแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากแบบสอบถาม

3.3 ชั้นตรวจสอบคุณภาพข้อมูล เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการสะท้อนผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในวงรอบที่ 1

4. การสะท้อนผล (reflection)

ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการสังเกตมาวิเคราะห์เพื่อสะท้อนผลว่า บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาหรือไม่ จากนั้นก็ร่วมกันวิเคราะห์หาจุดเด่น จุดด้อย ที่ต้องปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาเพื่อนำไปสู่การพิจารณาปรับแผนการพัฒนาใหม่ในวงรอบที่ 2 ให้เกิดประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เริ่มดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 วงรอบ โดยการสังเกต การประเมิน และการใช้แบบสอบถาม

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินการดังนี้

- 1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกต การบันทึกการประชุมระดมความเห็น
- 1.2 นำข้อมูลที่ได้มาจัดกลุ่มเป็นหมวดหมู่ตามลักษณะข้อมูล
- 1.3 ทำความเข้าใจร่วมกัน เพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลภายในกลุ่ม และระหว่างกลุ่ม เพื่อนำไปสู่การสรุปผลและอภิปรายผลต่อไป
- 1.4 นำเสนอข้อมูลในเชิงพรรณนาวิเคราะห์

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้นำมาจัดหมวดหมู่ และบันทึกคะแนนแต่ละข้อแต่ละคนลงในแบบรหัส (Coding Form) หลังจากนั้นจึงนำไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows ซึ่งประกอบด้วยสถิติที่ใช้ โดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) เพื่ออธิบายข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สถิติที่ใช้คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเกณฑ์ในการประเมินระดับการปฏิบัติ กำหนดดังนี้

ระดับความคิดเห็น	4.51 – 5.00	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
ระดับความคิดเห็น	3.51 – 4.50	หมายถึง	พึงพอใจมาก
ระดับความคิดเห็น	2.51 – 3.50	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
ระดับความคิดเห็น	1.51 – 2.50	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
ระดับความคิดเห็น	1.00 – 1.50	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด